

Ο Μ Ι Λ Ι Α

ΜΕΤΑ ΤΑΣ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

ΤΑΣ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΜΕΝΑΣ ΤΗ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΑΝΤΙΠΑΣΧΑ.

ΗΚΟΥΣΑΤΕ, ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοί, τί
ιστόρησεν ἢ σήμερον ἀναγνισθεῖσα τῶν
Ἀποστόλων πράξεις; αὐτὴ εἶπεν, ὅτι ὁ
Ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἄρχοντες τοῦ
Συνεδρίου « Ἐπλήσθησαν ζήλου. » Ἄλλα
τί σημαίνει ὁ ζήλος; καὶ ποῖον ζήλον εἶχον
οἱ τοιοῦτοι πονηροὶ ἄνθρωποι; Τὸ ὄνομα
ζήλος, τὸ παραγόμενον ἐκ τοῦ ζέω, ση-
μαίνει θερμότητα καὶ ἔξαψιν· καὶ ὅτε μὲν
θερμαίνεται ἡ καρδιά ἡμῶν ὑπὸ τῆς πρὸς
Θεὸν ἀγάπης, τότε μετὰ μεγάλης προθυ-
μίας ὑπερασπιζόμεθα τὴν ἀλήθειαν, τὴν
δικαιοσύνην, τοῦ Θεοῦ τοὺς νόμους καὶ
αὐτὸν τὸν Θεόν. « Ζηλῶν ἐζήλωκα Κυ-
ρίῳ παντοκράτορι, » ἔλεγεν ὁ Θεοσβί-
της Ἡλίας. Ὅτε δὲ τὰ φθοροποιὰ πάθη
ἐξάπτουσι τὴν καρδίαν ἡμῶν, τότε μετὰ
πεπυρωμένης ζέσεως προστατεύομεν τὸ
ψεῦδος, τὴν ἀδικίαν, τοῦ διαδόλου τὰ
ἔργα καὶ αὐτὸν τὸν Σατανᾶν. Περὶ τούτου
δὲ τοῦ ζήλου ἐλάλει ὁ ἀδελφόςθεος Ἰάκωβος,
ὅταν ἔλεγεν· « Ὅπου γὰρ ζήλος καὶ ἐρί-

» θεια, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον
» πρᾶγμα. » Καθὼς δὲ, ὅταν ἀνάψῃς ξύλα
εὐώδη, ἢ ἐξ αὐτῶν ἀναθυμιάσις εὐωδιάζει·
ὅταν δὲ δυσώδη, δυσώδης ἐστὶ καὶ ὁ ἐξ
αὐτῶν καπνός· οὕτως, ὅταν ἡ καρδιά σου
φλέγηται ὑπὸ τῆς θείας ἀγαπήσεως, τότε
ἐνάρετά εἰσι τὰ κατορθώματά σου· ὅταν δὲ
ὑπὸ τῆς φλογὸς τῶν παθῶν σου, τότε
ἀμαρτίαι εἰσὶ τὰ ἔργα σου. Δύω οὖν εἰσι
τὰ γενικὰ τοῦ ζήλου εἶδη· ζήλος θεϊκός,
καὶ ζήλος δαιμονικός. Ὁ πρῶτος κατοικεῖ
εἰς τὴν καρδίαν τῶν ἐναρέτων ἀνδρῶν, ὁ
δεύτερος εἰς τὴν ψυχὴν τῶν πεπονηρευμέ-
νων ἀνθρώπων.

Πονηρός ἦν καὶ διεστραμμένος ὁ τότε
Ἀρχιερεὺς τῶν Ἰουδαίων, αἵρετικοὶ καὶ
πονηροὶ καὶ παγκάκιστοι ἦσαν οἱ πλείονες
τῶν Ἀρχόντων τοῦ τότε Ἰουδαϊκοῦ Συνε-
δρίου. Δαιμονικός οὖν ζήλος ἐπλήρωσε
τὴν καρδίαν αὐτῶν. « Ἐπλήσθησαν, λέγει,
» ζήλου. » Ποῖα δὲ τὰ ἔργα τοῦ τοιοῦτου
αὐτῶν ζήλου; Ἄπλωσαν οἱ ἄνομοι τὰς

ἀδίκους αὐτῶν χεῖρας, καὶ κατέκλεισαν εἰς τὴν φυλακὴν τοὺς κήρυκας τῆς ἀληθείας, τοὺς φωστῆρας τῆς οἰκουμένης, τὰ δοχεῖα τοῦ παναγίου πνεύματος, τὰς σάλπιγγας τῆς σωτηρίας, τοὺς εὐσεβέτας τῆς ἀνθρωπότητος, τοὺς ὑπὸ θεοῦ ἐκλελεγμένους ἐκ τοῦ κόσμου ὡς ὑπερτέρους καὶ κατὰ τὴν πίστιν καὶ κατὰ τὴν ἀγιοσύνην πάντων τῶν ἐπὶ γῆς ἀνθρώπων. Καὶ ὁ μὲν παντοδύναμος θεὸς δι' ἀγγέλου ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ τῆς φυλακῆς· αὐτοὶ δὲ ὑπὸ τοῦ δαιμονικοῦ ζήλου ἐνεργούμενοι, ἔσειραν αὐτοὺς εἰς τὰ ἄνομα αὐτῶν κριτήρια· καὶ οὐ μόνον αὐστηρῶς αὐτοὺς ἐκεῖ ἤλεγξαν, ἀλλὰ καὶ ἀσπλάγχχνως ἔδειραν, καὶ φοβέρισαντες αὐτοὺς παρήγγειλαν αὐτοῖς, ἵνα εἰς τὸ ἐξῆς μηδὸλως κηρύττωσι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τὸ πανσέβαστον ὄνομα· διὸ ὅσον τὸ ἐπ' αὐτοῖς ἐσέρησαν τῆς σωτηρίας ἅπαν τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων.

Εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς πολιτείας τοῦ πανενδόξου προφήτου Ἡλιοῦ βλέπεις ἐμφανῶς καὶ τοῦ θεϊκοῦ ζήλου τὰ ἅγια κατορθώματα, καὶ τοῦ δαιμονικοῦ ζήλου τὰ παγκάκιστα ἁμαρτήματα. Βλέπεις ἐκεῖ πῶς παλαίουσιν οἱ δύο ζῆλοι, ὁ δαιμονικὸς κατὰ τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ θεϊκὸς κατὰ τοῦ δαιμονικοῦ. Τῆς προγονικῆς προκαταλήψεως τὸ πάθος ἀναψεν εἰς τὴν καρδίαν τῆς Ἰεζάβελ τὸν ὑπὲρ τῆς εἰδολολατρείας δαιμονικὸν ζῆλον· τὰ ἅγια τῆς ἀρετῆς κατορθώματα ἐξήγειραν τὸν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἔνθεον ζῆλον εἰς τὴν ψυχὴν Ἡλιοῦ τοῦ προφήτου. Ἡ Ἰεζάβελ φθείρει τὸν Ἀχαάβ, τὸν ἄνδρα

(ΗΡΑΞ. ΑΠΟΣΤ. ΤΟΜ. Α.)

αὐτῆς καὶ βασιλέα, ἀνασπαῖ ριζόθεν ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτοῦ τὸ πρὸς τὸν ἀληθινὸν θεὸν σέβας, ἀντ' αὐτοῦ δὲ φυτεύσασα τῆς εἰδωλομανίας τὴν λύσσαν, ποιεῖ αὐτὸν ὄργανον τῶν πονηρῶν αὐτῆς ἐπιτηδευμάτων. Ὁ Ἡλίας ἐλέγχει μὲν τὸν Ἀχαάβ. « Διαστρέφεις, λέγει πρὸς αὐτὸν, τὸν Ἰσραὴλ »· σὺ καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου, καθότι » ἐγκατέλιπες κύριον τὸν θεὸν, καὶ ἐπορεύθης ὀπίσω τῶν Βααλῖμ. » Φοβερίζει δὲ προφητικῶς τὴν Ἰεζάβελ. « Καταφάγονται, » λέγει, οἱ κύνες τὰς σάρκας Ἰεζάβελ. Καὶ » ἔσαι τὸ θνησιμαῖον ἐν Ἰεζάβελ ὡς κοπρία » ἐπὶ προσώπου τοῦ ἀγροῦ ἐν τῇ μερίδι » Ἰεζράελ, ὥστε μὴ εἰπεῖν αὐτοὺς Ἰεζάβελ. » Ὁ δαιμονικὸς ζῆλος τῆς Ἰεζάβελ ἀναστηλοῖ τοῦ Βάαλ τὸ ἄγαλμα καὶ ἐν τῷ ἄλσει τῶν εἰδώλων τὰ προσκυνήματα· χειροτονεῖ τετρακοσίους πενήκοντα προφῆτας τοῦ Βάαλ καὶ τετρακοσίους προφῆτας τοῦ ἄλσεως, καὶ δι' αὐτοὺς καθ' ἡμέραν ἀβροδίατον ἐτοιμάζει τράπεζαν· καταδιώκει καὶ φονεῖ τοὺς προφῆτας τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ, καὶ τοσοῦτον δυναστεύει καὶ πλανᾷ τοὺς εὐσεβεῖς, ὥστε σχεδὸν ἐσθέσθη παντελῶς τοῦ θεοῦ ἡ λατρεία, καὶ σχεδὸν ἐξέλιπεν ἡ εὐσέβεια· ἐκ τῶν πολλῶν μυριάδων ἐκείνου τοῦ λαοῦ ἑπτὰ μόνον χιλιάδες ἔμειναν, αἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνου οὐδὲ προσεκύνησαν τῷ Βάαλ. Ἀλλ' ἀντιπολεμεῖ ταῦτα τοῦ Ἡλιοῦ ὁ ἔνθεος ζῆλος· ἰδοὺ ὁ Ἡλίας πορεύεται ἀφόδως πρὸς τὸν Ἀχαάβ, ἵνα ἀναγγείλῃ αὐτῷ τὴν διὰ τὴν ἀσέβειαν τοῦ λαοῦ θεϊκὴν τιμωρίαν. Ἡλία ἄνθρωπε τοῦ

3. Βατ.
18. 18.

4. Βατ. 9.
36, 37.

3. Βατ.
19. 22

3. Ηετ.
18 19

3. Bx. 16. 23. θεοῦ, πρὸς τὸν Ἀχαάβ ὑπάγεις; « Ἄλλ' » αὐτὸς ἐποίησεν ἄσσοι· καὶ προσέθηκε τοῦ » ποιῆσαι παροργίσματα τοῦ παροργίσει » τὸν κύριον θεὸν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ τὴν » ψυχὴν αὐτοῦ ἐξολοθρευθῆναι, ἐκακοποίησεν ὑπὲρ πάντας τοὺς βασιλεῖς Ἰσραὴλ » τοὺς γενομένους ἔμπροσθεν αὐτοῦ. » Σὺ δὲ ὑπάγεις πρὸς αὐτὸν, ἵνα λαλήσῃς αὐτῷ ἐν ὀνόματι κυρίου θεοῦ Ἰσραὴλ; πῶς οὐ φοβῆσαι; πῶς δὲ οὐ τρέμεις τὸν θυμὸν τῆς Ἰεζάβελ, ἣτις ζητεῖ τὴν ψυχὴν σου; Ὁ θεὸς ζῆλός ἐστιν υἱὸς τῆς τελείας ἀγάπης, ἣ δὲ « τελεία ἀγάπη ἐξω βάλλει τὸν » φόβον. » Οὐδόλως δειλιάζει οὐδὲ μικροψυχεῖ ὁ ζηλωτὴς Ἥλιος, ἀλλ' ἔρχεται θαρσαλέος, καὶ σταθεὶς μεγαλοφύχως ἔμπροσθεν τοῦ Ἀχαάβ, ἄκουσον, λέγει, ὦ βασιλεῦ· ἀναγγέλλω σοι ἐγὼ ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ τῶν δυνάμεων, τοῦ θεοῦ Ἰσραὴλ τοῦ ζῶντος, ὦ ἐγὼ λατρεύω, ὅτι τρία ἔτη κατὰ σειρὰν οὐδὲ βροχὴ οὐδὲ καὶ δρόσος στάζει ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης, ἐὰν μὴ τὸ στόμα μου παρακαλέσῃ περὶ τούτου τὸν ἀληθινὸν θεόν. « Ζῆ κύριος ὁ θεὸς » τῶν δυνάμεων, ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, ὦ πα- » ρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ, εἰ ἔσται τὰ ἔτη » ταῦτα δρόσος καὶ ὑετός, ὅτι εἰμὴ διὰ » στόματος λόγου μου. » Ταῦτα δὲ εἰπὼν ὁ ἅγιος προφήτης ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν· καὶ πρῶτον μὲν ἦλθεν εἰς τὸν χεῖμαρρον Χωράθ, ὅτε δὲ ἐξηράνθη ὁ χεῖμαρρος, πορευθεὶς εἰς Σάρεπτα τῆς Σιδωνίας, περιέμενεν ἐκεῖ καὶ τὴν τῶν τριῶν ἐτῶν συμπλήρωσιν καὶ τοῦ τιμωρουμένου λαοῦ τὴν δίορθωσιν.

Ὄταν δὲ ἐπληρώθησαν τὰ τρία ἔτη, ὁ δὲ Ἀχαάβ καὶ ὁ λαὸς, καὶ ἐτιμωρήθησαν ὑπὸ τῆς ἀνομβρίας, οὐκ ἐπέστρεψαν ὁμῶς πρὸς τὸν Θεόν, ἀλλ' ἐπέμειναν ἐπὶ τῇ ἀσεβείᾳ λατρεύοντες τῷ Βάαλ· ἐπιστρέφει ὁ Ἥλιος εἰς τὴν Σαμάρειαν, καὶ λέγει πρὸς τὸν Ἀχαάβ, Συναξον πάντας τοὺς προφῆτας τῆς αἰσχύνης, ὅσους τρέφει ἡ Ἰεζάβελ. Ὄταν δὲ ἐκεῖνοι συναχθέντες ἦλθον ἐνώπιον αὐτοῦ, τότε αὐτοὺς μὲν ἤλεγε, πρὸς δὲ τὸν λαὸν εἶπε, Φέρετε ὧδε δύο βόας· καὶ αὐτοὶ μὲν ἐκλεξάτωσαν τὸν ἕνα, καὶ ἐτοιμασάτωσαν τὴν θυσίαν αὐτῶν, πλὴν πῦρ μὴ ἐπιβαλέτωσαν· τὰ αὐτὰ δὲ καὶ ἐγὼ ποιήσω διὰ τοῦ ἐτέρου βόου. Ἐπικαλέσθητε δὲ, εἶπε πρὸς τοὺς ψευδοπροφῆτας, ὑμεῖς τοὺς Θεοὺς ὑμῶν, ἐπικαλέσομαι δὲ καὶ ἐγὼ ἐν τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ μου· ὁποῖον δὲ εἰσακούσῃ ὁ Θεός, καὶ ἀποστείλῃ οὐρανόθεν πῦρ ἐπάνω τῆς θυσίας αὐτοῦ, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεός. Πολλὰ δὲ ἤρρεσεν εἰς πάντας ἢ τοιαύτη συνθήκη. Καὶ ἀπεκρίθησαν πᾶς ὁ λαὸς, καὶ εἶπον· « Καλὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησας. » Οἱ ἱερεῖς οὖν τῆς αἰσχύνης ἐτοιμάσαντες τὴν θυσίαν αὐτῶν, ἐκραύγαζον ἐπικαλούμενοι τὸν Βάαλ ἐκ πρωῒθεν ἕως μεσημβρίας, καὶ ἕως τῆς ὥρας τοῦ δειλινοῦ, καὶ κατακόπτοντες τὰς σάρκας αὐτῶν ἕως ἐκχύσεως αἵματος, πλὴν « Οὐκ ἦν φωνή, καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις. » Τότε οὖν εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἥλιος, δότε τόπον, ἵνα καὶ ἐγὼ ποιήσω τὸ ὀλοκαύτωμά μου· οἰκοδομήσας δὲ θυσιαστήριον ἐν ὀνόματι κυρίου, ἔθηκε τὸν βόον ἐπάνω τῶν

3. Bx. 18. 24

ἀντ. 33.

ξύλων. Ἴνα δὲ λείψῃ πᾶσα ὑποψία, καὶ βεβαιωθῇ ἡ μεγαλουργία τοῦ θαύματος, ἐκέλευσε τοὺς περιεστῶτας, ἵνα τρεῖς ἐκχέωσιν ὕδωρ πολὺ ἐπάνω τοῦ ὀλοκαυτώματος καὶ τῶν ξύλων· ἀφ' οὗ δὲ τὸ ἐκχυθὲν ὕδωρ ἐπλήρωσε κύκλῳ ὅλον τὸ θυσιαστήριον, τότε ἀνεβόησεν Ἡλιοῦ εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐδεήθη τοῦ θεοῦ μετὰ πολλῆς εὐλαβείας, καὶ θερμότητος, ὅπως ἐξαποστείλῃ πῦρ οὐρανόθεν ἐπὶ τὴν θυσίαν αὐτοῦ, ἵνα, γνωρίζας ὁ λαός, ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς Θεός, ἐπιστρέψῃ πρὸς αὐτόν. Μόλις δὲ ἐτελείωσε τὴν προσευχὴν αὐτοῦ, καὶ εὐθύς, αὐτὸ τοῦ παραδόξου θαύματος, « Ἐπεσε πῦρ » παρὰ κυρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγε τὰ ὀλοκαυτώματα καὶ τὰς σχιδάκας, καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῇ θαλάσῃ, καὶ τοὺς λίθους καὶ τὸν χοῦν ἐξέλειξε τὸ πῦρ. » Τότε οὖν ὅλος ὁ λαὸς ὁ ἰδὼν τοῦτο τὸ ἐξαισίον θαῦμα, ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, καὶ μεγάλη τῇ φωνῇ ἐβόησαν· Ἀληθῶς κύριος ὁ θεός, αὐτός ὁ θεός. Τότε ἐπέσρεψαν πάντες ἀπὸ τῆς ἀσεβείας εἰς τὴν εὐσέβειαν· τότε εὐθύς κατέβη καὶ βροχὴ μεγάλη, καὶ ἐπότισε πᾶσαν τὴν γῆν ἐκείνην. Τοιοῦτοτρόπως δὲ ὁ ζήλος ὁ ἐνθεὸς ἐνίκησε καὶ κατήργησε τοῦ ζήλου τοῦ δαιμονίου τὰ ἀποτελέσματα.

Πολλὰ ἀληθῶς καὶ ἀξιοθαύμαστα εἰσι τοῦ ζήλου τὰ κατορθώματα· πλὴν, ἐπειδὴ διάφορά εἰσι τοῦ ζήλου τὰ εἶδη, χρεῖαν ἔχομεν πολλῆς διακρίσεως, ἵνα γνωρίσωμεν ποῖός ἐστιν ὁ ζήλος ὁ εἰς τὸν θεὸν εὐπρόσδεκτος, καὶ ποῖος ὁ τῷ θεῷ ἀποτρόπαιος.

Ἐκτὸς τοῦ δαιμονικοῦ ζήλου τοῦ ὑπὸ τῶν ὀλεθρίων παθῶν ἐξαπτομένου, καὶ τοῦ θείου ζήλου τοῦ ὑπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ ἐξεγειρομένου, ἐστὶ καὶ ἄλλος ζήλος, ὁ λεγόμενος ἀδιάκριτος. Οὗτος προξενεῖ ἀμαρτήματα μεγάλα καὶ πολλὰ, ἐπίσης καθὼς καὶ ὁ δαιμονικὸς ζήλος. Τοιοῦτον ἀδιάκριτον ζήλον εἶχον οἱ Ἰουδαῖοι ὡς περὶ αὐτῶν μαρτυρεῖ ὁ Παῦλος· « Μαρτυρῶ γάρ » αὐτοῖς, λέγει, ὅτι ζήλον θεοῦ ἔχουσιν, » ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν. » Οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτοὶ διακρίναι, ὅτι ὁ νόμος ὁ Μωσαϊκὸς λαλεῖ περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐστὶν ἄριστος παιδαγωγός, ὁδηγῶν πάντας πρὸς τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν· ὅθεν ἐξ ἀμαθείας καὶ ἀσθενοῦς διακρίσεως οὐκ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ κατεδίωξαν, καὶ τελευταῖον ἐσταύρωσαν αὐτόν, ἐσυκοφάντησαν δὲ καὶ τὴν ἐκ νεκρῶν αὐτοῦ ἀνάστασιν. Ἐξ ἀγνοίας καὶ τυφλῆς διακρίσεως ἔπεσον εἰς ταῦτα τὰ φρικτὰ ἀμαρτήματα.

« Εἰ γὰρ ἔγνωσαν, λέγει ὁ αὐτὸς Ἀπόστολος, » οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσαύρωσαν. Ὅταν δὲ οὐκ ἐξ ἐμπαθείας, ἀλλ' ἐκ μόνης ἀγνοίας γενᾶται ὁ ἀδιάκριτος ζήλος, τότε ἔχει τινὰ συγγνώμην· ἐβεβαίωσε τοῦτα αὐτός ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου, δικαιολαγῆσας τοὺς σταυρωτάς αὐτοῦ, καὶ παρακαλέσας ὑπὲρ αὐτῶν. « Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ » αἴδασι τί ποιοῦσι. »

Τοιοῦτος ἀδιάκριτος ζήλος ἐκυρίευσεν πρότερον τοῦ Παύλου τὴν καρδίαν, νομίζων αὐτὸς ἀρετὴν τὴν υπεράσπισιν τῶν πατρικῶν αὐτοῦ παραδόσεων, ὑπερβαλ-

Ρωμ. 10.
2.

1. Κορ. 2.
6.

Αποκ. 23.
31.

λόντως ἐδίωκε καὶ παντοιοτρόπως ἔβλαπτε
 τὴν χριστοῦ ἐκκλησίαν. Ἴδου ἡ ἐξομολό-
 γησις αὐτοῦ « Ἠκούσατε, λέγει, τὴν ἐμὴν
 » ἀναστροφὴν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι
 » καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν
 » τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπόρθουν αὐτήν. Καὶ προ-
 » ἔκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς
 » συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσο-
 » τέρως ζηλωτῆς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν
 » μου παραδόσεων.» Ἀδιάκριτος ζῆλος κα-
 ταφλέγει τὴν καρδίαν αὐτοῦ, καὶ τὸν νοῦν
 αὐτοῦ σκοτιζεῖ· ὅθεν ποιεῖ τὰ πάνδεινα
 κακὰ εἰς τὴν ἐκκλησίαν· γίνεται συμβουη-
 θὸς τῶν λιθαζόντων τὸν πρωτομάρτυρα
 Στέφανον, ὁρμαῖ ὡς λέων ἄγριος εἰς τὰς
 τῶν πιστῶν οἰκίας, σύρει ἀσπλάγχχνως
 ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, καὶ κατακλείει
 αὐτοὺς εἰς τὴν φυλακὴν. Ἡ φλόξ τοῦ ἀδι-
 ακρίτου ζήλου πληροῖ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
 φοβερισμῶν καὶ ἐπιθυμίας φόνων· ὅθεν ἐ-
 ξουσίαν ἐζήτησε παρὰ τοῦ ἀρχιερέως τῶν
 Ἰουδαίων, ἵνα ἐλθὼν εἰς τὴν Δαμασκόν,
 ὅσους ἂν εὔρη σεβομένους τὸν Ἰησοῦν Χρι-
 στὸν, φέρῃ αὐτοὺς δεδεμένους εἰς τὴν Ἱε-
 ρουσαλήμ. « Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι ἐμπνέων ἀ-
 » πειλῆς καὶ φόβου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ
 » κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ, ἠτή-
 » σατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκόν
 » πρὸς τὰς συναγωγὰς, ὅπως, εἴαν τινες εὔ-
 » ρη τῆς ὁδοῦ ὄντας ἄνδρός τε καὶ γυναῖκας,
 » δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ.» Ἡ-
 λεθήθη ὁμῶς ὁ πρότερον βλάσφημος καὶ
 διώκτης καὶ ὑβριστής. « Ἄλλ' ἠλεήθη, λέ-
 » γει αὐτός, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ.»

Πολλῶν καρδίας πολλάκις κατακυριεύει
 ὁ τοιοῦτος ἀδιάκριτος ζῆλος· οὗτός ἐστι
 ζηλωτής, ἀλλὰ καὶ ἀμαθής ἐστι τῶν δογ-
 μάτων τῆς πίστεως καὶ τῶν θείων νόμων.
 ἐπειδὴ δὲ ἔχει ζῆλον, λείπει δὲ αὐτῷ ἡ
 διάκρισις, τολμῶν διδάσκει τοὺς ἄλλους
 τὰ περὶ πίστεως καὶ χρηστοθεσίας· ἀντὶ
 δὲ ὠφελείας προξενεῖ βλάβην· διότι ἀντὶ
 τῶν ὀρθῶν δογμάτων διδάσκει ἀλλόκοτα
 φρονήματα, καὶ ἀντὶ τῶν θείων νόμων κη-
 ρύττει ματαίας δεισιδαιμονίας· ὁ ἄλλος
 ἔχει ζῆλον, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν· διὸ
 ἐπιχειρεῖ τὸ ἔργον τῆς διορθώσεως ἀδια-
 κρίτως, ἤγουν ἢ μετὰ πολλῆς αὐσηρότητος,
 ἢ χωρὶς τῆς τῶν περιστάσεων παρατηρή-
 σεως, ἢ χωρὶς τῆς πρεπούσης ἐπιτηδειό-
 τητος· ὅθεν πολλάκις ἀντὶ διορθώσεως φυ-
 τεύει μῖσος μεταξὺ συγγενῶν καὶ φίλων,
 ἢ σπείρει σκάνδαλα μεταξὺ γονέων καὶ
 τέκνων, ἢ ἐγείρει διχόνοιαν μεταξὺ συ-
 ζύγων. Πᾶς χριστιανὸς χρεωθεῖ κατὰ τὴν
 ἀποστολικὴν ἐντολήν, ἵνα μένῃ εἰς τὰ ὅρια
 τῆς ἰδίας τάξεως καὶ τοῦ ἰδίου ἐπαγγέλμα-
 τος. « Ἐκαστος ἐν τῇ κλήσει ἣ ἐκλήθη,

1. Κορ. 7.
 20.

Ἡρμ. 9.
 1. 2.

1. Τιμ.
 1. 13.

ἀκόλουθα τούτου, ἦγουν τὴν ἀκαταστασίαν, τὰς ἀταξίας, τὰ ἀνομήματα τίς δύναται ἀπαριθμῆσαι; πολλάκις ὁ ἀδιάκριτος ζῆλος καὶ μάχας καὶ φόνους καὶ πόλεων ἀναστατώσει, καὶ μυρία ἄλλα προεξένησε κακά.

Ὁ ζῆλος τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ὁ πρῶτος ἀληθῶς ἦν ζῆλος ἀδιάκριτος, πλὴν ζῆλος μόνον, γυμνός δηλονότι καὶ καθαρὸς ἀπὸ παντὸς πάθους· ὅθεν ὁ καρδιογνώστης θεὸς ἐδίωξεν ἀπὸ τοῦ νοῦς αὐτοῦ τὴν ἄγνοιαν, καὶ θείῳ φωτὶ περιλάμπας αὐτὸν μετέστρεψε τὸν ἀδιάκριτον ζῆλον αὐτοῦ εἰς ζῆλον διακριτικὸν καὶ σοφὸν καὶ θεῖον· ἐκ τούτου αὐτὸς κατώρθωσε τὰ ὑπὲρ ἀνθρώπων τῆς ἀρετῆς κατορθώματα. Ὁ ζῆλος ἡμῶν οὐ μόνον ἐστὶν ἀδιάκριτος, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν παθῶν ἡμῶν μεμολυσμένος. Ὁ ζῆλός μου καπνίζει τῆς ὑπερηφανείας τὸν καπνόν, τῷ μὲν σχήματι φαίνεται ζῆλος, τῷ δὲ πράγματι ἐστὶν ὑπερηφάνεια. Ὁ ζῆλός μου δυσωδεῖ δυσωδίαν φθονεράν, τὸ φαινόμενόν ἐστι ζῆλος, τὸ κρυπτόμενόν ἐστι φθόνος. Ὁ ζῆλός μου βράζει ὑπὸ τοῦ πυρός τῆς δοξομανίας· γίνομαι ζηλωτῆς, ἵνα δοξάζωμαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Ὁ ἀπαθῆς ζῆλος ἔχει συγγνώμην, κὰν μὴ ὑπάρχη κατ' ἐπίγνωσιν, ὁ ἐμπαθῆς ἐστὶν ἀσύγνωστος.

Ἄλλὰ πῶς ἄρα γε δυνάμεθα γνωρίσαι ποῖός ἐστιν ὁ ζῆλος ὁ θεϊκός, καὶ ποῖος ὁ δαιμονικός; ποῖος ὁ διακριτικός, καὶ ποῖος ὁ ἀδιάκριτος; Τοῦτο οὐκ ἐστὶν εὐκόλον· διότι καὶ τὰ πάθη σκοτίζουσι τὸν νοῦν, καὶ ἡ φιλαυτία ἀπαταῖ τὴν διάνοιαν, καὶ

« Ὁ σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγ- ^{2. Κορ. Γ'}
» γελον φωτός, » ἦγουν παρίστησιν εἰς τὸν ^{14.}
νοῦν ἡμῶν τὴν ἁμαρτίαν μετὰ τῶν σχη-
μάτων τῆς ἀρετῆς, καὶ τὴν ἀρετὴν μετὰ ^{81.}
τῶν χαρακτήρων τῆς ἁμαρτίας. Διὰ τοῦ- ^{5.}
το δὲ ὁ θεόπνευστος Παῦλος παραγγέλλει, ^{21.}
ἵνα δοκιμάζωμεν πᾶν ἔργον, διὰ δὲ τῆς ^{6.}
δοκιμῆς γνωρίσαντες ποῖόν ἐστι τὸ καλόν, ^{21.}
ἐκλέγωμεν καὶ κρατῶμεν αὐτό. « Πάντα ^{81.}
» δοκιμάζετε· τὸ καλὸν κατέχετε. » Περὶ ^{5.}
δὲ τοῦ τρόπου τῆς τοιαύτης δοκιμῆς γενι- ^{21.}
κὸν κανόνα παρέδωκεν ἡμῖν ὁ τῶν ἀπάν-
των Κύριος. « Ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ, εἶπε, ^{81.}
» τὸ δένδρον γινώσκεται. » Δοκιμάζε οὖν ^{5.}
τὸν ζῆλόν σου, ἐξετάζωντὸν καρπὸν αὐτοῦ. ^{21.}
Ἐὰν μὲν βλέπῃς, ὅτι ὁ καρπὸς αὐτοῦ ἐστὶν ^{6.}
ἀγάπη, δικαιοσύνη, ὑπακοή, εὐταξία, θείων ^{21.}
νόμων τήρησις, ψυχῶν διόρθωσις, ὁ ^{5.}
ζῆλός σου ἐστὶ θεῖος, ὁ ζῆλός σου ἐστὶ ^{21.}
ζῆλος κατ' ἐπίγνωσιν· ἐὰν δὲ παρατηρῆς ^{6.}
ὅτι καρποφορεῖ ἔχθρας, ἀδικίας, παρακοὴν ^{21.}
ἀταξίας, θείων νόμων ἀθέτησιν, ψυχῶν, ^{5.}
ἀπώλειαν, ὁ ζῆλός σου ἐστὶ δαιμονικός, ^{21.}
ἀδιάκριτος καὶ ἐμπαθῆς.

Ἄδελφοί μου ἀγαπητοί, ὁ ὑπὲρ τοῦ θεοῦ ^{81.}
ζῆλός ἐστι καρπὸς τῆς τελείας πρὸς θεὸν ^{5.}
ἀγάπης. Οὐδεὶς ἄλλος ἔχει αὐτὸν, εἰμὴ ὁ ^{21.}
ἀγαπῶν τὸν θεὸν ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρ- ^{6.}
δίας καὶ ἰσχύος καὶ διανοίας· διὰ τοῦτο δὲ ^{21.}
ὁ ζῆλός ἐστὶν ἀρετὴ μεγάλη καὶ πολλῶν ^{5.}
καὶ μεγάλων ἀρετῶν πρόξενος. Πάντες οἱ ^{21.}
ἀγῶνες τῶν ἀποστόλων, πάντα τὰ ἄθλα ^{6.}
τῶν μαρτύρων, πᾶσαι αἱ ἀρεταὶ τῶν ἀγίων ^{21.}
διδασκάλων, πάντες οἱ κόποι τῶν ὁσίων ^{5.}

81. 5.
21.

1. Κορ. 12. κ.
33.

πατέρων, τοῦ θείου ζήλου εἰσὶ καρποφορίαί. Μακάριος οὖν ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος, ὅστις ἐθησαύρισε τὸν μέγαν θησαυρὸν τοῦ θείου ζήλου. Ὁ ζήλος ὁ δαιμονικὸς, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀδιάκριτός ἐστι πηγὴ πολλῶν καὶ μεγάλων ἀμαρτημάτων· ἐκ τοῦ δαιμονικοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀδιακρίτου ζήλου ἀνέβλυσαν οἱ ἐκ τῶν διωκτῶν διωγμοὶ, τὰ ἐκ τῶν τυράννων βασανιστήρια, οἱ ἐκ τῶν αἰρετικῶν φόνοι, αἱ καταδρομαί, αἱ ἐπιβουλαί, τὰ

σκάνδαλα. Τρισάθλιος καὶ ἀπηλπισμένος, ἐστὶν ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος ὁ ὑπὸ τοῦ δαιμονικοῦ ζήλου ἐνεργούμενος, ἢ ὑπὸ τοῦ μὴ κατ' ἐπίγνωσιν κυριευόμενος. Πρόσεχε οὖν, ἀδελφε, καὶ μετὰ πάσης ἀκριβείας δοκιμαζε τὸν ζήλόν σου· ἵνα μὴ ἀντὶ ἀρετῆς πράττης ἀμαρτίαν, καὶ ἀντὶ σωτηρίας κόλασιν αἰώνιον προξενήσης εἰς τὴν ψυχὴν σου. « Πάντα δοκιμάζετε· τὸ καλὸν κατέ- »

θεσ: 5.
21.

